

בעזרת השי"ת

גליון פרשת נח

זמני כניסת ויציאת שבת
לפרשת נח:

בני ברק: הדה"נ: 536 מוצש"ק: 635. לר"ת: 710.
ירושלים: הדה"נ: 522 מוצש"ק: 634. לר"ת: 714.
צפון: הדה"נ: 527. מוצש"ק: 634. לר"ת: 711.
דרום: הדה"נ: 540 מוצש"ק: 636. לר"ת: 714.

שבתא טבא
וחודש טוב
ומבורך

יו"ל ע"י מכון והוצאת ספרי
"נקודות הכסף"

שע"י מוסדות
דברי שלום

ע"ש רבינו הרש"ש זיע"א
בראשות הגה"צ רבי יחזקאל בינג שליט"א
רחוב מהרש"ל 11 בני ברק.
טלפון: 03-6196739

דוא"ל: 5798972@gmail.com
אתר: dshalom.org

שיחת מו"ר שליט"א לפרשת נח

איתא בפרשייתנו (בראשית פרק ז פ"ח) מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה ומן העוף וכל אשר רמש על הארמה:

ואיתא בגמ' מסכת פסחים (דף ג עמוד א') דאמר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה.

ובילקוט שמעוני על תהילים מביא עה"פ, אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים. אמר דוד אף אני הקדוש ברוך הוא העיד עלי בקש ה' לו איש כלבבו. מה בוראי לא הוציא דבר מגונה מפיו, אף דוד כך, היה לו למימר ארור האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, או אשרי האיש אשר הלך בעצת צדיקים. ולא אמר אלא אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים:

הנה התורה הק' מלמדת אותנו, שלא מבעיא שיהא האדם זהיר מלנבל את פיו רח"ל שהוא כשלפני עצמו עוון חמור מאוד כידוע בחז"ל הק' שהאריכו בזה בדברי קודשם, אלא אפי' במותר לדבר יזהר האדם לדבר בלשון נקיה ולא בלשון מגונה.

ולבאר הענין יותר, בדיבור האדם שיזהר לדבר תמיד בלשון טוב ונקי, דהנה ענין הדיבור הוא משקף את פנימיות האדם, וכיצד שהאדם מדבר ניתן לבחון בו האם הפנימיות שלו טוב או להיפך, וכן ע"י דיבורו של האדם ניתן להבחין האם הוא מרוצה וטוב לו או שאינו מרוצה, כי הדיבור הוא הפנימיות של האדם ומשקף מה נעשה בתוכו.

ולכן תורתנו הקדושה תורת חיים המורה לאדם את הדרך בה ישכון אור, כי האדם עיר פרא יולד, כל אחד עם מידותיו ותכונותיו הרעים שבא לתקנם ולישרם בזה העולם, כי אין האדם נברא אלא לשבר את טבעיו הרעים ולהפכם מחושך לאור, מלמדת אותנו שידבר האדם רק דיבורים טובים, שיהיה מדבר רק טוב, ואפי' שנצרך לומר פעם איזה דבר קשה או להוכיח, יאמר בדרך רך, ימתיק את הענין, ולא בדרך קשה.

כי האדם יודע היטיב לדון את עצמו לכף זכות, ויודע להצדיק את מעשיו אע"פ שאינם הגונים כל כך, אבל בעת שמגיע לדון את חבריו אזי שם יש לו את כל הביקורת והשלילי שיש בעולם ולא מוכן להביט על חבריו בטוב כלל וכלל, ויש לו את כל הטענות על חבריו והוא יכול לבאר לכל מאן דבעי כמה שחבירו טועה

במעשיו, ואינו משים אל לבו שאע"ג שיתכן שחבירו לא התנהג כראוי, אולם שמא ידון אותו לכף זכות ויסתכל וידבר עליו טוב לכל הפחות כשם שהיה מדבר וחושב על עצמו לו הוא היה באותו המצב.

ולכן צריכים ללמוד מהפסוק הזה, שיהיה האדם חושב תמיד על בני האדם רק טוב ואפי' שרואה איזה חסרונות בבני האדם ידון אותם לכף זכיה וישתדל בכל עוז ותעצומות להמתיק את הענין, שדבר זה גורם נחת רוח גדול למעלה, שהשי"ת מלך מלכי המלכים כולם בניו וברואיו, ושהאדם מתאמץ לדון את חבירו ולהסתכל על חבירו בטוב הוא גורם שידונו אותו למעלה גם בטוב, וזה הנחת והשמחה שיש להשי"ת שיהיה לבניו רק טוב, שאפי' אם האדם חוטא וצריך להענישו הוא צער גדול להשי"ת.

ואפי' אם אין חבירו מתנהג כהוגן, עצם זה שחושב עליו טוב וברחמים גורם להוציא את חבירו ולהעלות אותו ממצבו הלא טוב למצב הטוב, כי כח מחשבת האדם הוא כח גדול מאוד ויכול לשנות את חבירו ולעלותו עי"כ, ולהיפך יכול להוריד את חבירו.

והנה בפרט אנו רואים בימינו אשר רבים אנשים נופלים מאוד ברוחניות וענייני קדושה רח"ל באינטרנט ובכל מיני מכשולים אחרים רח"ל, וכשנפגשים עמהם עוד משתדלים לרחק אותם ולבזות אותם, אבל האמת שכולם בני אל חי המה, ונפלו רח"ל בקדושה בגלל שהם מחפשים שיהיה להם טוב ושידברו עמהם טוב, והיות ותמיד רחקו אותם בגלל שלא היו כ"כ כמו שצריך ע"כ דאגו לומר להם כל מיני דיבורים לא טובים שזה גורם להם לחפש את הטוב במקומות לא טובים בחושבם אולי בזה יהיה לי טוב.

ועל כן צריך תמיד לדבר עם כל אדם רק טוב, ובפרט עם בני הבית האשה והילדים לקרבם ולדבר עמהם דברים טובים ומחזקים, ואפי' שרואים שהולכים בדרך לא טובה באיזה ענין, אזי תחילה לשבח ולרומם אותם על מה שהם כן טובים, ואח"כ להסביר באהבה ובחמלה למה ענין זה אינו טוב, ולא לדבר על זה ישיר לומר לאדם אתה לא טוב, כמו שכתב בסה"ק מאור ושמש בשם הרה"ק רבי זישא זיע"א שלא להוכיח ישיר בני האדם רק ידבר סחור סחור וכך יוכיח.

ולכן צריך להתחזק מאוד מאוד בענין הזה לדבר רק טוב. ראשית להשי"ת להיות תמיד מהלל ומשבח ומודה להשי"ת, ואפי' שקוראים לו ח"ו איזה מאורעות לא טובים ישנן לעצמו היטיב עוד ועוד שהכל לטובה מאתו יתברך, ואח"כ ידבר טוב על עצמו, לשמוח ולהיות מסתפק ושמח עם מה שיש לו מהשי"ת, וכך יהיה פיו מדבר רק טוב כל הזמן עם עצמו ועם בני האדם לראות בהם רק טוב, ולדבר עמהם רק טוב, ואז יזכה לעורר רק טובות וחסדים על בני ישראל ועל עצמו ומשפ' אמן ואמן.

ספה"ק אוהב ישראל

בשם הרב מ' י"מ מ"מ מזלאטשוב ויבוא נח וגו' מפני מי המבול.

ופירש"י ז"ל אף נח מקטני אמנה היה מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול עד שדחקהו המים עכ"ל. והלא פלא גדול לחשוך את נח הצדיק שהיה מקטני אמנה בהשי"ת ח"ו, ונ"ל דהנה תיבת אמונה יש לו שני פי'. אחד, כפשוטו האמנת הדבר שבודאי יהיה כך. עי"ל, אמונה מלשון ויהי אומן את הדסה (אסתר ב, ז) והוא לשון המשכה וגידול כי באמונה יש כח זה שע"י האמונה יומשך הדבר הזה ממקורו ויבוא. היינו ע"י שהוא מאמין בהש"י ובוטח בו באמונה שלימה על שום איזה דבר אז נמשך הדבר ההוא ובא בשלימות. והנה נח הצדיק בוודאי האמין בשלימות בכל אשר דיבר אליו השי"ת בכל לבבו ובכל נפשו בתמימות כדרכו הטוב מאז ומקדם. אך בדבר זה היה ירא להאמין באמונה שלימה בכל לבבו כי אולי יהיה הוא הגורם להבאת המבול היינו ע"י שלימות אמונתו יומשך בוודאי מזה הבאת המבול. ולא היה יודע איך ליתן עצות בנפשו מה לעשות. וזהו שפירש"י ז"ל מקטני אמנה היה מאמין ואינו מאמין. ר"ל באמת היה מאמין רק שירא להאמין בשלימות שהשי"ת יביא המבול כי אולי יהיה הוא הגורם לזה וכנ"ל. עד שדחקהו המים כו' והבן היטב, ודפח"ח ע"כ בשם הרב ז"ל:

ספה"ק אור המאיר

בפסוק ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ (בראשית ט, ב).

נראה לרמוז, כי לכאורה מאין בא להם בחינת היראה לחיות, ולכל הנבראים שבעולם מקטנים ועד גדולים בכל מיניהם, יש להם בחינת היראה לצורכם ולקיום מיניהם, הכל נמשך מאתנו עם קרובו ישראל, בהיות יראתו יתברך על פנינו תמיד, להכנע ולהשפל לפני בורא עולם, הצופה ומביט בחדרי לבות בני אדם, והכל אצל גדולת הבורא כאין נגדו, ובהעביר האדם יראתו יתברך, יראה הרוממת על פניו, ונתמלא מלא בושח וכלימה, אזי יש התפשטות מדות היראה, מרום המעלות על כל המדריגות שבעולם, וממילא נמשך גם כן אל כל הברואים וחיות ועופות, ומתיראים זה מזה לצורך קיום מיניהם, והכל, בעבור שיש התעוררות מהתחתונים להתפשט

מדות היראה בעולם, ובהעדר חס ושלום היראים והשלמים, לגרום התפשטות היראה בעולם על כל הנבראים, אזי אין להם לחיות ולעופות ולכל הברואים שום בחינת יראה, ולאפס ותוהו נחשבו, בהעדר היראה מהם, ומה מאד יקח האדם התעוררות לנפשו, מה שגורם ככה בהעדר יראת הבורא יתברך מעל פניו חס ושלום, שמאבד את עצמו ולכל הנבראים, מול זה בא הרמז בתורה, ומוראכם וחתכם, בהיות לכם יראה השלימה והרמה, זה הגורמת התפשטות מדות היראה, על כל חית הארץ ועופות וכל הנבראים בכלל, ובוה תולה חיותם וקיומם לקיום המין, כל אחד כפי מעמדו ומצבו, ודו"ק:

ספה"ק מאור ושמש

תמים היה בדורותיו:

עוד בפסוק הנ"ל יש לדקדק על מלת היה שהוא כמיותר, או הוא בדורותיו היה לו לומר. ונראה על פי פשוטו דהנה עיקר עבדות ה' שיהיה תמיד בשמחה כי מדת העצבות מזיק מאד לעבודת הבורא. ועיין בספר הישר לרבינו תם גנות מדה זו של העצבות. ומטבע האדם הרוצה לעבוד ה' באמת שיש לו מעט עצבות מחמת שמעשיו אינם ישרים בעיניו שדומה לו תמיד שממעט בעבדות ה' על כן צריך להתחזק עצמו נגד מדה זו להיות תמיד בשמחה וביותר יש לאדם עצבות כשהולך בתום ושוקד בעבדות ה' באמת ורצונו ותשוקתו תמיד להרבות כבוד שמים בראותו שח"ו בני דורו אינם הולכים בדרך הישר לד' אזי מעשיהם של אותו הדור הם מעציבים מאד את הצדיק ובפרט בראותו שבני דורו מכעיסים נגד ה' אזי ביותר הוא נעצב וצריך אז התחזקות יותר ויותר לעבוד את ה' בשמחה כדי שלא יפול במדת העצבות ח"ו. וזה פירוש הפסוק איש צדיק תמים היה בדורותיו, רצה לומר שמשבח את הצדיק נח שאפילו בדורותיו שהיו רשעים ומכעיסים נגד רצונו ית"ש היה מתחזק בצדקתו לעבוד את ה' ית"ש בשמחה וזה נרמז במלת והיה כדאיתא בכמה מקומות במדרש שכל מקום שנאמר והיה הוא לשון שמחה וקל להבין:

ואני הנני מקים את בריתי אתכם וגו' ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף ובהמה ובכל חית הארץ אתכם וגו'.

ויש לדקדק יתור לשון אשר אתכם וגם נאמר עוד הפעם ובכל חית הארץ אתכם הלא זה נאמר לו אחר שיצאו מן התיבה ובודאי הלכו כל הבהמות והחיות והעופות לדרכם בכל העולם ולא היו עמו כמו בתיבה ואיך שייך לומר אתכם:

נראה לפרש דהנה הבורא ית"ש ברא כל העולמות עליונים ותחתונים שיכירו כולם אלקותו ומלכותו אפילו הבהמות והחיות והעופות וכן היה בשעת הבריאה שאמר אדם הראשון לכולם בואו ונשתחוה וגו' וכן עשו וקבלו עליהם עול מלכותו. אמנם לאחר שנתקלקלו הדורות ושכחו את הבורא אשר בראם ונפלו ממדריגתם ונשאר על האדם שיזדכך מעשיו עד שימשיך אלקותו ית"ש על כל הנבראים ושיבא

לכולם השתוקקות לעבודתו כמקדם ויכירו כח מלכותו, ובמה יוכל האדם להמשיך אלקותו ית"ש על הנבראים הכל על ידי התורה והעבודה זו תפלה שעל ידי עוסקו בתורה והתאמצותו בתפלה ובשירות ותשבחות ומזמורים באמרו הללו ה' מן הארץ תנינים וגו' החיה וכל בהמה וגו' ומדבק עצמו בדביקות ה' אזי ממשיך אלקותו עליהם שיבא לכל בריה חיות אלקותו ית"ש, וכן כשלומד תורה ומדבק עצמו בעת למודו ותפלתו באותיות התורה ובפנימיות אשר שם שורש כל הברואים כי אין לך שום נברא בעולם שלא יהיה לו שורש באותיות התורה אזי ממשיך חיות אלקותו ית"ש עליהם גם בעת האכילה וגם במלבושיו ממשיך גם כן חיות אלקות על הנבראים ומקשר אותם למעלה כאשר כבר אמרנו מזה במקום אחר וזהו מחמת שהאדם הוא עולם קטן ונכללו בו כל העולמות העליונים ותחתונים על כן יוכל להתחבר עצמו עמהם בתורתו ותפלתו להעלותם ולהמשיך להם אור אלקותו וממילא צדיק כזה יוכל לקיים כל העולם כולו שלא יתמוטט ח"ו מחמת שממשיך כח אלקותו ית"ש על כל הנבראים. וזהו פירוש הפסוקים ואני הנני מקים את בריתי אתכם רצה לומר שתכלול כל הברואים אתכם בעת עבודתכם לה' וזהו את כל נפש החיה אשר אתכם וגו' בעוף ובבהמה ובכל חית הארץ אתכם רצה לומר שתכלול את כל הנבראים הן הבהמות והן החיות והעופות תכללו אותם אתכם וממילא יבא בהם חיות אלקותו ויהיה קיום העולם:

ובדרך זה נוכל לפרש הפסוק זאת אות הברית וגו' את קשתי נתתי בענן וגו' והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן כי אמרנו כשהצדיק הולך בצדקו ועובד ה' בדביקות גדול בעת למודו ותפלתו אזי הוא מקשר כל הברואים בהבורא ית"ש וממילא הוא קיום העולם שלא יתמוטט ח"ו, והנה צדיק כזה צריך להדבק בבוראו ית"ש וכבר אמרו חז"ל האיך נוכל להדבק בו כי אש אוכלה הוא ותרצו הדבק במדותיו מה הוא רחום וכו', וכבר מבואר בספר תומר דבורה להרמ"ק ובספר חסד לאברהם איך שיוכל האדם לבא לכל המדריגות הנזכרים בי"ג מדות. וממילא צדיק כזה אשר מדבק את עצמו לבוראו בכל מדותיו ומקשר כל הברואים בהבורא ית"ש בודאי הוא מבטל כל הדינים וממתיק אותם לרחמים גדולים ומקיים העולם. וזהו פירוש הפסוק זאת אות הברית וגו' את קשתי בענן וגו' רצה לומר הצדיק כזה אשר מקשר לעצמו כל הנבראים להמשיך עליהם חיות אלקותו ית"ש הוא אות ברית לעולם והיה בענני ענן על הארץ שיהיה ח"ו התעוררות דינין כענין שנאמר סכותה בענן וגו' ונראתה הקשת בענן רצה לומר שיתגלה הצדיק בדור, הצדיק נקרא קשת כלשון המדרש קשיותי שהוא מוקש לי שיכול לבטל הדינים והגזירות רעות ויהיה זכרון ברית לעולם רצה לומר הצדיק ההוא יקיים העולם שלא יתמוטט ח"ו:

ספה"ק קדושת לוי

אך נדקדק בפירוש רש"י ז"ל אף נח מקטני אמנה היה

האיך יכול להיות זה כי הכתוב מעיד עליו נח איש צדיק תמים היה בדורותיו. ועוד קשה למה לא היה מתפלל נח לבטל הגזירה. נבוא לבאר, כי יש שני מיני צדיקים שעובדים הבורא יש צדיק שעובד הבורא ואין לו חשק רק להיות עובד הבורא ומאמין שיש לו כח בעליונים להנהיג העולמות כרצונו כמו שאמרו חכמינו ז"ל (מועד קטן טז ע"ב) צדיק מושל ביראת אלהים (שמואל ב' כג, ג) מי מושל בי צדיק הקדוש ברוך הוא גזור וצדיק מבטל הגזירה לטובה ויש צדיק אחד שעובד הבורא ברוך הוא והוא שפל בעיני עצמו מאוד ומאוד וחושב בלבו מי אני שאתפלל לבטל הגזירה לכן אינו מתפלל לבטל.

וזהו הדבר פירוש הגמרא (סנהדרין צב ע"ב) נבוכדנצר רצה לומר שירות ותשבחות שגינה שירות ותשבחות של דוד המלך עליו השלום מה זה הלשון שגינה, ולפי הנ"ל אתי שפיר כי נבוכדנצר היה רשע והחריב בית המקדש והיה מבחין שהצדיקים יכולין להפוך מדת הדין לרחמים והיה מתירא שמא יהיה צדיק ויתפלל לבנות בית המקדש לכן אמר כמצבייא עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא. כמצבייא עבד (דניאל ד, לב) רצה לומר ברצונו עבד בהעולמות ואין הצדיקים יכולים לבטל הגזירה כך היה מחשבת נבוכדנצר. וזה מאמר חכמינו ז"ל ביקש נבוכדנצר לומר שירות ותשבחות שגינה שירות של דוד, כלומר נבוכדנצר רצה לומר שירות שהוא להיפך משל דוד כי דוד אמר (תהלים קמה, יט) רצון יראיו יעשה השם יתברך מנהיג העולמות כרצון הצדיקים והרשע נבוכדנצר היה רצונו להיפך כנ"ל ונח הגם שהיה צדיק גדול ותמים היה קטן בעיניו מאוד ולא היה לו אמונה בעצמו שהוא צדיק מושל ויכול לבטל הגזירה אדרבה היה חשוב בעיניו כשאר הדור והיה חושב אם אני אהיה ניצול בתיבה ואני אין צדיק יותר משאר הדור המה גם כן ינצלו לכן לא היה מתפלל על הדור. וזה שפירש רש"י אף נח מקטני אמנה היה, רצה לומר נח היה קטן בעיניו באמונה שהוא צדיק תמים שיכול לבטל הגזירה שלא היה חשוב בעיני עצמו כלום. וזהו פירוש והנני משחיתם את הארץ, רצה לומר הנני אעשה כרצוני כי לא יש צדיק שמתפלל לבטל הגזירה לכן אני משחיתם את הארץ. ואחר כך אמר ואני הנני מקים את בריתי אתכם, רצה לומר אף על פי שאין הצדיק מתפלל לבטל הגזירה אף על פי כן הנני מקים את בריתי אתכם:

ספה"ק תפארת שלמה

ויבא נח ואשתו וגו'.

ופרש"י אף נח מקטני אמנה היה כו'. לכאורה יפלא לומר כן כאשר מ"מ דבר ה' עמו פעם בפעם ואיך יהיה מקטני אמנה. אך הנה נודע כי שגגה גדולה היתה לו שלא התפלל על הדור אולי הועיל להציל אותם משחת. והחסרון היה לו שהיה בדעתו שהוא קטן בעיני הש"י ולא עלה על לבו שיהיה הקב"ה חפץ בתפלתו ולא האמין זאת שהש"י ישמע אליו ויעתר לו אחרי שכבר נגזרה הגזירה. אבל חשב בלבבו שזה יהיה נגד רצון הש"י לבטל גזירתו. והאמת הוא להיפך כי זה חפץ ה' וזהו רצונו שיהיה הצדיק מבטל כל הגזירות וכמו שעמד א"א ע"ה ואמר (בראשית יח, כה) חלילה לך מעשות כדבר הזה. וכן משה רבינו אמר (שמות לב, יב) למה יאמרו מצרים. וכן הוא המדה מתחלת בריאת העולם כמאמרם ז"ל בתחלה עלה במחשבה לבראו במדה"ד וכו' ושתפו מדה"ר למה"ד. הכוונה בזה ע"ד שאמרו כי הצדיק נקרא שותף במע"ב כמו הדין דין אמת לאמיתו כאלו נעשה שותף וכיוצא בזה. והטעם הוא כי הצדיקים מקיימין את העולם כי הם מעוררים רחמים וחסדים תמיד ולבטל כל הגזירות קשות ובוזה הוא שותף במע"ב. וזה היה כוונת הבריאה מתחלה כאשר בכל מע"ב לא נזכר רק שם אלהים רק אחר שנאמר בהברא"ם אותיות באברהם מיד נאמר ביום עשות ה' אלהים מדה"ר עמו כי כן על הצדיקים שם הויה על פניהם תמיד כמו"ש (ישעיה מ, ה) וראו כל בשר יחדיו כי ה' נקרא עליך. וז"ש שתפו מדה"ר הם הצדיקים העומדים בפרץ להשיב חמתו מהשחית העולם. וז"פ נח מקטני אמנה היה ולא האמין בעצמו כי יועיל בתפלתו. ובמד"ר איתא נח מחוסר אמנה היה כי אמונה שלימה הוא אמין ו"ה יחוד הוי' אדנ"י ו"ה מראש ועד סוף כי וא"ו רומז לצדיק כמו יעקב ויוסף תרין וויין בוויין תתקטר וכן הוא אומר באברהם (בראשית טו, ו) והאמין בה' ויחשבה לו צדקה והאמין אמין ו"ה הוא אמונה שלימה אבל נח היה מחוסר אמנה חסר וא"ו מן האמונה. לכן כתיב (שם ו, ט) את האלהים התהלך נח עמו יחד כמובן. אבל באברהם כתיב (שם יז, א) התהלך לפני להיות בבחי' ותגזר אומר ויקם. והבין:

